

PROPRIETAR—DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Iertarea

(ch). „De veți ierta oamenilor..., ierta-va vouă Tatăl vostru...”

Nu ar fi atâta rău în lume dacă aș ști ierta și dacă aș vrea să iert. Nu ar fi atâta rău dacă, în plus, aș învăța pe cei ce atârnă de mine știința și dragostea iertării. — În familia în care sunt, în localitatea în care trăiesc, în țara în care viețuiesc aș putea aduce și eu o fărâmă de bine și de pace, dacă aș ști și dacă aș vrea să iert, dacă m'aș face în pericol meu apostolul iertării. — Ca să poți ierta pe aproapele tău se recere:

1. Să-ți dai seama că toți avem aceiași greșeli slăbi și greșelnică, prin care supărăm pe aproapele. Așa e și cu cel ce ți-a greșit: se cade, deci să-l ierți.

2. Să-ți dai seama că de multe ori greșești altuia fără să vrei, și că de multe ori te supără altul fără să știi cum i-ai greșit. Așa e și în cazul tău de multe ori. Se cade deci să ierți.

3. Să-ți dai seama că ori de câte ori știi că ai greșit, în inima ta dorești să fii iertat. Așa dorește și cel ce ți-a greșit: se cade deci să-l ierți.

4. Să-ți dai seama că tu nu poți face nimic decât după știința, conștiința și puterea ta. Așa e și cu aproapele tău. Dacă dar una din aceste trei, ori toate trei, i-au fost lipsite la un moment dat celui ce ți-a greșit, vinovăția din parte-ți mai mult milă și rugămintă decât supărare: se cade deci să-l ierți.

5. Să-ți dai seama că bunătatea lui Dumnezeu, care te-a iertat de atâtea ori, merită și pentru El să ierți pe cel ce ți-a greșit.

6. Să-ți dai seama că cel ce ți-a greșit este frate, având ambi același Tată și același raiu drept scop: de aceea trebuie să ierți.

7. Să-ți dai seama că cel ce ți-a greșit este frate de sânge în sângele lui Isus Hristos, pentru că tu și el sunteți din aceeași carne și din aceeași sursă de viață. Iartă, deci!

8. Să-ți dai seama măcar de atât că, datorită păcatelor noastre, „Tatăl nostru” și totuși nu ierți, pentru că tu și el sunteți din aceeași carne și din aceeași sursă de viață. Iartă, deci!

9. Dorește din inimă iertarea păcatelor noastre, din partea lui Dumnezeu, pentru că aceasta este dorința sa să te învețe a prețui marele și al iertării: cum e pentru tine așa e și pentru altul: iartă deci!

Dă-ți seama de astea! „Dă-ți seama...” — Dacă și tu continuă tristă realitate: noi oamenii judecăm, nu ne gândim, nu cumpănim, ca să putem da seama de adevăr. Ne lăsăm purtați de precipitarea momentului furat de o clipă, zăpăcit de o ... impresie și așa, primim element de formațiune umană, ne scapă. Dă-ți seama și iartă!

Părinții, au și ei răspunderi

(+). Nu ne putem gândi la școala de ieri fără să ni-se cernească inimile. Mai ales noi,ăștia mai în vârstă, cari știm cum era, odată ca niciodată, școala noastră românească din Ardeal. Anii din urmă, cu vântul de nebunie ce s'a îngăduit să se abată asupra tineretului, ne-a amărât adânc. Pentru că era ușor de prevăzut unde o să se ajungă cu desmățul susținut — din nefericire chiar de organe oficiale interesate — pe titlu de „educație fizică”, sub mantaua căreia s'a săvârșit apoi opera de distrugere a școlii vrednică de acest nume. Prof. univ., d. N. Bănescu, nu exagerează când scrie într'un cotidian bucureștean:

„Niciodată învățământul nostru n'a fost mai lamentabil decât în timpul din urmă. Liceul, odinioară mândria acestei țări, a fost întors dela menirea lui. Același usuratic spirit de imitație a vârat întrânsul lucruri streine de scopul său, ciuntind programele, purtând școlarii pe drumuri, în orele de curs, târându-i la serbări și partide, impunându-le a arde tămâie dinaintea unor discutabili Penați. Adaptarea la ritmul nou a culminat apoi în năvala OFICIALĂ a politicii în școli: înscrierea copiilor în „cuiburi”, înzestrarea lor cu arme de foc, a fost actul incomparabilei insanități a unei pedagogii fără precedent. — La Universitate, autoritatea supremă era „președintele” unor societăți studențești „atașate” la Ministerul Educației Naționale pentru a da porunci. Rectorul, — o arătare sinistră, sfârșind la baricade. Studențimea cuminte — cea mai mare parte — trăia sub teroarea unei ierarhii de haiduci”.

Roadele acestei școlii s'au vădit la jalnicele sfârșituri de an cu examene sub toată critica, — de cumva „eroii” nu s'au eschivat dela ele în așteptare de prilejuri mai potrivite — și s'au evidențiat, înfiorător, în nesăbuita rebeliune din Ianuarie c. — Vina pentru această răbufnire ce niciodată nu va putea fi îndestul osândită, o poartă, firește, în prim rând, cei ce au luat de minte și au târât și tineri neisprăviți în vâltoarele și vâlvorile ei. Apoi dascălii de toate categoriile, cari n'au supravegheat curentele și mișcările din sânul tinerimii ce le-a fost incredințată să-i facă educația, s'o călăuzească și s'o ferească de primejdii, nu să-i arunce la repezeală, cât îngăduie un program nesperios, fărăme de cunoștințe și de știință. Și cu asta, basta!

Să fim însă dreți. Și s'o mărturisim fără încunjur și fără perdele: Părinții au și ei mare parte de vină în decăderea școlii și în ticăloșirea copiilor lor. Datorința lor față de propriile odrasle aduse la școală nu se termină doar cu plasarea acestora în cutare institut, ori la cutare gazdă, și cu plățirea anumitor taxe, ci merge cu mult mai departe: cuprinde tot ce privește trecutul, prezentul și viitorul copilului — vezi bine, în marginile prevederilor și puterilor omenești — și tot ce poate influența în bine, ori în rău, personalitatea lui. Asta însă impune o sumedenie

de noi griji, înafară de cele ale hranei, îmbrăcăminte, cărților și „recvisitelor” școlare. Și încă mai însemnate decât acelea. Și tocmai pe acestea le-au dat uitării atâția părinți.

Biserica, de câte ori binecuvântă o căsătorie, cere rod sânelui tinerei perechi căreia-i împărtășește taina pe care Apostolul o numește mare. Și ce-i acel „rod al sânelui” pentru părinți cari cugetă creștinește? — E ceva ce le este spre cinste; o dajdie pe care o aduc bucuros Domnului puterilor; un slujitor mai mult al Stăpânului celui Mare; un ochiu, o minte mai mult pentru a-L cunoaște; o limbă mai mult în corul nemărginit, prin care Cel Preaînalt să fie binecuvântat din veac în veac. (Lamartine). Copilul, cum zice Iosif de Maistre, e un înger, care are (însă) lipsă de oameni. De oameni buni. Înainte de toate de părinți buni. Căci altfel, cu pornirile spre rău, ce-i mijesc în suflet, se va alege un înger căzut. Vorbei ușor de aruncat, și din păcate nu fără temei: „Nu mai sunt copii de treabă”, i-se poate răspunde cu o întrebare tot atât de întemeiată: „Dar părinți adevărați mai sunt?” (J. Roux).

Se tot spune că băeții de acuma nu mai ascultă. Spusa aceasta e adevărată numai în sensul că sunt și băeți cari nu ascultă. Și dacă știricești mai deaproape că de ce n'ascultă, afli că asta aproape totdeauna se întâmplă din două motive: ori pentru că n'au învățat să asculte, ori pentru că n'au pe cine să asculte.

Sunt adevărați părinți, pentru cari copiii sunt păpușe de joacă, drăguțe figurine de producție teatrală, ori flori de seră. Ii dichisesc, îi dădăcesc, îi obișnuiesc să li-se umble totdeauna în voie, de-i cu cap, de-i fără cap, voia lor. Aceștia așa se ridică: pretenzivi, nesupuși, obraznici, frivoli și inchipuiți nevoie mare, și așa rămân. Mai cu seamă dacă să nimerește să fie feciori de bani gata. Le sare mustarul, cât ce le-ai spus un cuvânt ce nu-i pe placul lor și se răcăduiesc la oricine simt ei că nu le pune mâna 'n guler să-i sgâlțâie până și vâd lungul nasului. Ce păcătoase creaturi aceste mimoze nazuroase! — Alții nu ascultă pentru că n'au învățat în casă ce-i cinstea în fața căreia te pleci din iubire și nu de frica pumnului ridicat, și după care te porți cu privirea, oarecum în chip firesc, cum se întoarce floarea soarelui după craiul zărilor de lumină. „Să fii avut alți părinți, ași fi fost în stare să fac multe păcate”, zicea Sf. Teresia de Lisieux. Părinții ei însă au fost modele de pietate nefățărîtă, și din ea s'a ales o stea pe cerul Bisericii lui Hristos. Cum a fost crescută în casa părintească, așa a ră-

mas în școală, și așa a trăit și în mănăstire, până la sfârșitul zilelor: primitoare de tot lucrul bun, și cu neputință de câștigat pentru ceva potrivit idealurilor sfinte-ale sfintei ei copilării, trăie în casa părintească.

Tineretul nostru școlar s'a dovedit, în parte atât de mare, așa cum ne este cunoscut. Și cum nu l-am mai dori niciodată. Mărturisim însă că și pe părinți i-am fi dorit, și-i dorim barem pentru viitor, cu totul altfel: conștienți că sunt împreună lucrători ai lui Dumnezeu în formarea capodoperei care este personalitatea vlăstarului familiar, și creștinește autoritari câtă vreme copiii se află în căminul părintesc. Și după aceea. Autoritari față cu odraslele lor, a căror porniri, drumuri, legături, planuri, ocupații, isprăvi, trebuie să-i intereseze. Și autoritari și față cu cei ce stau în fruntea așezămintelor în cari se află copiii lor, cerându-le categoric seama de supravegherea și îngrijirea părintească—creștinească a acestora.

De se făcea așa, nu treceam prin ce am trecut. Ceasul rău, al Neamului, a făcut însă să fie altminteri: s'avem prea mulți dascăli uitați de sine și prea mulți părinți după chipul și asemănarea lui Heli din Legea Veche. Unii nu s'au interesat de ce le fac copiii. Alții s'au chiar fudulit, văzându-i cum se grozăvesc „drăguții de ei“, în loc să fie pus la punct, repede și energic, pe voinicii ce visau răsturnări de lume în vreme ce ei se răsturnau pe capete unde erau chemați să arate bravură: la carte și la purtare cuviincioasă și cu adorabil bun simț tineresc, și să fie protestat mereu și necruțător, când au văzut că li-se întunecă și li-se scrintesc capetele copiilor chiar în atelierile menite să fie ale îndreptării și ale luminii. Decât: de părinți cărora șcumpele „odoare“ le joacă, sliidător, călugerul sub nas, ori cari n'au cuvânt în gura lor când copiii le sunt primejduiți, — păzește-ne Doamne!

Sunt și pilde de dascăli și părinți cari au purces demn în chestia de care ne ocupăm. Au fost însă prea puțini. Recentă lecție cre-

dem că-i va desmeteci pe cei ce au greșit. Și atunci nu se va mai întâmpla ce s'a întâmplat. — Din partea noastră eram datori, față de adevărul deplin, cu aceste lămuriri. Pentruca acolo, unde sunt mai mulți vinonați, să nu se arunce toată vina numai pe unii din ei.

Preoțimea noastră din Maramureș și noul recensământ maghiar. Guvernul maghiar a luat măsuri ca în prima jumătate a lunii Februarie c. 1-15 Febr.) să se facă un nou recensământ al populației din Ungaria, fiind a se prinde stările din noapte (orele 24) dintre 31 Ian. și 1 Februarie c. Autoritățile ungurești au și dat instrucțiuni amănunțite cum este a se purcede în cauză. — Din partea sa Preasf. Alex. Rusu al Maramureșului încă a dat preoțimei eparhiale îndrumări în aceeaș cauză. Simpaticele îndrumări ale arhiereului român glăsuesc astfel:

„Chestia ne interesează, evident, de aproape. De aceea ne putem lipsi dela datoria de a atrage asupra ei întreagă atenția Veneratului Cler eparhial, care se va ști obligat în conștiință să-și orienteze enoriașii asupra rosturilor ce are un recensământ și să-i ajute, după puteri, să poată satisface, cât mai deplin, sarcinei ce le incumbă în legătură cu această conscriere. Nici un suflet care ne aparține ca biserică nu-i iertat să poată fi trecut în coalele noului recensământ decât în conformitate cu adevărul, și nici un credincios care ne aparține ca neam nu-i iertat să poată fi indus să declare o altă apartenență. O cere și legea referitoare, care prevede sancțiuni pentru ceice ar cerea să falsifice recensământul și Veneratul Cler eparhial știe prea bine, că atunci când va fi ajutat, celorce au lipsă de ajutor, să îplinească, aidoma, prescriesele legii, și-a făcut, în aceeaș vreme, o sfântă datorie către țară, neam și biserică. Către țară, pentrucă este în interesul ei binepriceput, ca icoana recensământului să acopere realitatea; către neam, pentrucă statutul minoritar în pregătire este, evident, în funcțiune și de numărul ce reprezintă un neam;

și către biserică, pentrucă ar fi o adevărată calamitate ca statistica ei proprie — încheie abio de curând — să nu acopere rezoluțiile acestei conscrieri oficiale făcute de alții.

Acest recensământ este prima chestie mai însemnată ce ni-se pune în situația noastră prin arbitrajul dela Viena și Ne place să vedem că Veneratul Cler eparhial va răspunde ca unul, prompt și fidel, la toate îndrumările ce i-se cer în legătură cu el“.

Clasele sociale

(s. v.) Doctrina luptei dintre clasele sociale, ca o evoluție firească a societății a popoarelor, nu poate curma nedreptățile sociale, ci duce, cum a și dus, în mod firesc și necesar, la oprimarea unei clase prin luptă, ori chiar la dictatura unei clase. Clasele sociale sunt componente firești și necesare ale popoarelor, mădulare ale aceluiaș organism, cum membrele noastre sunt mădulare ale trupului, și, în consecință, nu pot fi potrivite prin ființa lor sănătoasă, ci numai când îmbolnăvesc. După cum în trup un măduleț nu devine potrivit și dușmănos organismului întreg, nu-l tulbură, nu-l îngreunează, împiedecă în funcțiune câtă vreme este sănătos. Dar fie că te doare ochiul, fie că ai o piciorușă la un organ mai inferior, cum e piciorușă, resimte organismul întreg.

Clasele sociale, ca sănătate, atâta vreme cât o justă distribuție a dreptății, fie că e vorba de bunurile spirituale, fie de cele materiale.

Lupta între ele începe când această distribuție lipsește, și când, de bună voie sau mai puternici nu sunt aplicați să facă o dreaptă repartitie.

Toată evoluția vieții omenești are izvorul distribuției dreptății nu poate fi decât iubirea de deaproapele, conștiința fraternității. Zidită pe forță, câștigată prin violență, împărțirea dreptății suferă: se înalță o societate și se cufundă alta; se îmbracă cu drepturi, și se spoliază alta până la

FOIȚA „UNIRII“

Să luăm lumină!

Dela sf. Policarp

(Ivo) Măine, Dumineca lăsatului de carne, Biserica noastră prăznuiește amintirea Sf. Martir Policarp.

S'a născut Sf. Policarp în primul secol al creștinismului, către anul 70, și a fost învățatul sânguincios, al acelor, care au avut fericirea să-l vadă și să-l asculte pe „dulcele galileian“ și în special al Sf. Ioan Evanghelistul, care l-a hirotonit preot și apoi episcop de Smirna, unde a păstorit până la adânci bătrânețe. A murit martir către anul 155, fiind ars pe rug. Ca episcop s'a distins prin trei lucruri: Atașament nezdruncinat pentru învățătura Apostolilor, râvnă, pentru răspândirea evangheliei între păgâni și dragoste nețărnută pentru Hristos și învățătura Sa. Ce pildă măreață pentru zilele noastre figura acestui venerabil și sfânt episcop, și cât sunt de actuale caracteristicile sale!

1) **Allpire fără de rezerve la învățătura Apostolilor.** S'a împotrivit din răspuneri Sf. Policarp oricărei inovații în câmpul credinței, luptând cu toată puterea contra acelor care cu încăpăținarea lor, puneau în primejdie opera spi-

rituală a Fiului întromenit. Ce învățatură necesară aceasta pentru zilele tulburi de astăzi, când se ridică pretutindeni atâția profeți mincinoși, care dacă nu sapă direct temelia creștinismului, îl deformează și se țin atât de înțelepți, încât, cu mintea lor îngustă, caută să reformeze Biserica lui Hristos cu așezămintele sale, să o adapteze — zic ei — noilor exigențe ale vieții moderne și naționale. Orbi și conducători de orbi! Ei cred că Biserica adevărată e ceva mort, ce are lipsă să fie în-suflețită de puținul lor spirit: Uită că Biserica adevărată e cea mai vie societate ce a existat cândva, căreia Fiul lui Dumnezeu îi este cap și care participă deci din însuș viața Sa. Ea știe, prin capii săi și prin metodele sale, să se adapteze oricărei exigențe a vieții, fără să aibă lipsă de sfatul nostru, însă știe să se și împotrivescă oricărei deformări a adevărului. Impotriva tuturor acelor care caută să ne clatine în credința noastră, fie susurându-ne la ureche, fie strigând prin presă și adunări, noi să spunem ca Policarp: Cred cum mă învață Biserica mea: apostolică!

2) **Râvnă pentru răspândirea evangheliei lui Hristos.** Așa de actuală și de neapărat de lipsă pentru toți, nu numai pentru preoți: N'am fi adevărați creștini dacă nu am avea-o vie, cât se poate de vie, în suflete. Râvnă pentruca toți păgânii să-l cunoască; Râvnă pentruca toți ereticii să-l cunoască în întregime, colaborând pentru misiuni cu rugăci-

nile noastre și cu obolul nostru bănesc. ne amintim adesea de acei bravi soldați care luptă pe atâtea fronturi contra întunerii și minciunii, pentruca să sdrobească păcatului! Râvnă pentru a-i apropia de noi pe frații noștri, care adesea sunt atât departe de El cu viața lor, cu mentalitatea lor. Să ne rugăm pentru ei, să căutăm să-i găsim pentru Hristos și Biserica Sa prin viața noastră, fiind fiecare dintre noi apăsătorii ai exemplului, buna mireasmă a lui Hristos. Să-l facem să pătrundă Hristos și învățătura Sa în casele tuturor, fiind apostoli ai Bisericii catolice. Tuturor fiilor Bisericii noastre să răsună în urechi și să le fie foc chinului vintele, apostolului Pavel: „Vai mie dacă voi binevesti!“

3) **Dragoste până la suprema jertfă pentru Hristos și evanghelia Sa.** După 86 ani de către păgâni, amenințat și la fel de fel de chinuri, stă tare în creștinism. Indemnat să-l injure pe Hristos, răspunde: „De 86 ani îl servesc și nici odată nu mi-am făcut nici un rău: cum aş putea să-l injuresc? Moare apoi ars pe rug, fiind tămăduit de Dumnezeu înaintea Tatălui ceresc. — Acesta trebuie să fie și atitudinea noastră în momentul al vieții noastre: Mai bine să morim decât să ne despartă ceva de Hristos! Nu ne facă de răs aceia, care pentru că viciile lor politice sunt în stare să-și pună joc până și vieța, ci noi să ne spunem

primirea mijloacelor de existență și a libertății pentru unii.

Dar tot istoria ne arată că o clasă socială care deține puterea și bunurile, nu e aplicată de bună voie să facă o mai justă distribuție a dreptății, că așteaptă să fie constrânsă.

Ceea ce nu legitimează însă lupta de clasă, ca pe o metodă firească de evoluție, ci numai o explică, dovedind că omenirea, cu popoarele ei, încă n'au ajuns să se pătrundă de adevărul relevat, că numai iubirea de aproapele poate duce la desăvârșirea justiției între clasele sociale, și că numai evoluția societății întemeiată pe iubire e sănătoasă și statornică.

Ceeace e valabil și pentru justa distribuție a bunurilor lumii între popoare. Ca și între clasele sociale, forța și violența e incapabilă să facă dreptate tuturor, să asigure astfel pacea și bunăînțelegerea între neamuri.

Este adevăratul creștin subliniat în anii din urmă. De nenumărate ori, de Pontificii romani. Adevăr care se evidențiază mereu și dela izbucnirea noului războiu.

Doctrina luptei de clasă este antiumană și anticreștină, și ea nu s'a putut zămisli din luminarea Evangheliei lui Hristos. Nici din mintea și inima unui iubitor al omenirii, ci numai dintr'un spirit destructiv.

Unde a triumfat, n'a făcut altceva decât să înlocuiască o nedreptate cu alta, o impulare veche cu una nouă, o dictatură cu alta.

Clasele sociale, — mădulare firești ale aceluiasi organism național — nu sunt făcute pentru a se învrăjbi, pentru a ținea în robie una pe cealaltă, ci pentru a trăi în armonie, prin armonizarea intereselor materiale și spirituale ale tuturor pe un plan unic: acela al propășirii sănătoase al întregului organism național.

Societatea creștină, poporul creștin, nu ar trebui să cunoască alt drum decât pe acela al armonizării intereselor tuturor, nu de silă, nu prin forță, ci de bunăvoie: din dragostea de aproapele, din dragostea de frate

față de fiii lui Dumnezeu, cari sunt oamenii noștri.

Aderenții principiului forței și a violenței în o mai bună distribuție a dreptății între clasele sociale sau între popoare, desprețesc principiul creștin al dragostei ca mijloc al dreptății. Spun că e o utopie, un vis care nu se va putea realiza niciodată.

Desigur, realizarea creștină a vieții omenesti pe pământ are încă un drum nesfârșit de lung. Dar numai drumul acesta e cel adevărat. Pentru că vedem cum se năruie, din deceniu în deceniu, sau din veac în veac, tot mai binele relativ care se clădește pe violență și forță și e susținut de ele. Vedem munca de Sisif, desnădăduitor de zadarnică, deși se pun la temeiurile ei cele mai groaznice suferințe și nenorociri omenesti: revoluții, războaie, terorism, toate chinurile iadului.

Când va asculta lumea pe urmașul lui Petru, pe autenticul învățător al umanității? Când va pune iustitia prin dragoste la temeiul relațiilor dintre oameni și popoare?

Poate când vom începe fiecare cu noi înșine a se orienta după acest principiu în relațiile cu de aproapele.

Preoților li-se interzice orice activitate politică. Zilele acestea d. Rosetti, ministrul Educației Naționale, Cultelor și Artelor, a semnat o decizie, prin care se interzice strict preoților orice activitate în cadre politice. Se motivează această decizie cu prevederile Codului Funcționarilor Publici și cu Decretul-Lege No. 314 din 1941. Principalele cauze cari au dus la această hotărâre ministerială rămân, totuși, faptul că „Sfințele Canoane ale Bisericii opresc pe clerici de a lua asupra lor purtări de grijă lumească, ori indeletnicirea cu treburi neguțătorești, dâșii având menirea să se consacre întru totul chestiunilor pur spirituale, culturale, caritabile și administrative bisericesti” precum și constatarea că „unii clerici, abătându-se dela înalta lor misiune pastorală națională, înregimentându-se în organizațiuni sau mișcări

politice, făcând parte din organele de conducere ale unor societăți comerciale, încheind personal sau prin persoane interpuse diferite afaceri cu caracter patrimonial”, s'au făcut vinovați de greșeli ce nu mai pot fi îngăduite.

În temeiul acestor s'a decis:

Art. I. — Se interzice cu desăvârșire membrilor clerului de orice confesiune, categorie și grad, de a se înscrie, a adera, sau a activa în orice partid sau organizație politică, ori o participare la mișcările și manifestațiile politice de orice fel.

Ei pot activa în societățile național-culturale sau de asistență socială, recunoscute ca atare potrivit legii persoanelor juridice, dar nu pot exercita nici o delegațiune cu caracter bănesc.

Art. II. — Se interzice în mod absolut membrilor clerului să participe ca membri în consiliul de administrație, comitete de direcție, directori, la conducerea societăților civile și comerciale, societăților cooperative, băncilor populare și obștiilor și să întreprindă direct, sau prin persoane interpuse, orice fel de afaceri producătoare de câștig, ca: exploatarea de păduri și vânzări de lemne, exploatarea de mașini agricole, cazane de distilat alcool și altele asemenea.

Clericii pot participa la conducerea și în administrația cooperativei și băncilor populare de ajutor mutual ale clerului, sau în instituțiuni cu caracter bisericesc, iar acei cari sunt și în învățământ, pot face parte din organele de conducere și administrație ale cooperativei sau băncilor populare de ajutor mutual ale corpului didactic, toți aceștia având aprobarea anticipată și individuală din partea Chiriarhului respectiv și a Ministerului.

O vorbă despre echivalent

Regulat, cam la aceeași epocă din toamnă, curg procesele-vorbale de impunere la echivalent, spre parohii, cari în cea mai mare parte sunt sărace, de abia putându-și înoda necazurile, dela o zi la alta. O comisiune,

Sf. Pavel: „Știu cui am crezut” și din această intimă convingere a noastră să derive o adevărată totală și perfectă la Hristos și evanghelia Sa. Să ne trăim credința noastră în întregime. Să fim totalitari cu Hristos și sufletul nostru, cu Biserica și cu conștiința noastră, și înainte de a pretinde să reformăm pe alții, să începem reformarea vieții noastre sufletești, familiare și sociale. Atunci desigur că vom ajunge la ceea ce toți dorim: La zile mai bune și mai fericite pentru noi și neamul nostru românesc de pretutindeni!

În curând suntem în postul mare, timp sfânt de rugăciune, de reculegere sufletească: Să ne apropiem tot mai mult de Isus cu viața noastră, imitând sfinții Săi...

Predica mea cea mai impresionantă!

11 Sept. 1940, o zi de Miercuri, plumburie, tristă, gata să lăcrimeze. E ziua intrării armatei dușmane în Clujul nostru drag, în „Napoca” noastră scumpă, căreia strămoșii noștri i-au pus cel dintâiu „par”. Scumpe și nevinovate flori, împrăștiate pe căldărâm într'o anume combinație, erau sortite să fie călcate și zdrobite, fără milă, de copitele cailor și de cauciucul mașinilor.

Pe la orele 11 înainte de amiază, se ivesc primii soli ai dezastrului venit fără de veste peste bieții Mănăștureni, nebănuitori de ceea ce

li aștepta. Urletele câtorva patrioți, postați pe margine de trotuar, îl primesc pe „mult dorii lor honvezi”.

Românașii curioși stăteau buimăciți, prin porțile ogrăzilor, neputându-și da seama ce se întâmplă. Le părea totul un vis urit, din care dorind doreau să se deștepte cât mai curând!...

După primii corbi prevestitori de furtună urmară cetele compacte de năvălitori, primiți cu urlete isterice și delir sălbatec!

Priveam și eu, ca toată lumea, din ferestra casei parohiale... Gândul îmi sbura, cu secole înapoi... Auziam tropote de copite, urlete; vedeam nori de prav, simțeam miros de carne mocnită, zdrobită. Vedeam fum și limbi de foc, simțeam miros de sânge proaspăt, auzeam plânsuri de copii nevinovați, vaete de femei... sbucium de codri... sunet de tulnic!

Nu! Nu se poate! Visez? Ori reminiscențe istorice îmi tulbură judecata clară? Mă pipăi, îmi mușc buzele, îmi șterg ochii frecându-i bine!

Totuși, ce-mi văd ochii? E realitate? Da! Văd femei strângându-și copilașii la sân și fugind cu părul despletit... Văd copilași acățați de poala hainei mamei lor tremurând și plângând. Fug toți, cari încotro!

Dar ce s'a întâmplat? De ce această groază? Sar iute la poartă și privesc în sus

pe stradă și din tot sgomotul infernal, descifrez doar atât: „Vin săcuii! vin săcuii!”

Aud într'adevăr pocnituri de arme, vaete amestecate cu urlete, zăngănit de sticlă spartă.

Da! veneau săcuii — adevărat servitorimea de aici din Cluj, împreună cu tineri refugiați unguri. Veneau „ca odinioară”, cu cuțile ele în mâinile însângerate, urlând: „Oláh vért akarunk!” (vrem sânge valach).

Și și-au stâmpărat setea atavică în sângele Mănășturenilor pașnici și nevinovați!

Cerul a început a vărsa lacrimi amare, închizându-se și mai tare, neputând suferi nelegiuirea!... Era 11 Sept. 1940. — Nu o vom uita!

Apoi s'a pustiit Mănășturul. Cine a putut a luat lumea'n cap, trecând peste frontiera nedreaptă și neînțeleasă, căutând scăpare la frații mai norocoși, rămași în pace.

Care n'a putut fugi, s'a încuiat în casă și acolo a stat săptămâni întregi!...

Nu mai auziai, pe calea Mănășturului, dulcea limbă românească, căci lozinca dată era: „Csak magyarul, csak magyarul beszélni!” (vorbiți numai ungurește!)

Vai de cel care greșea, căci imediat făcea cunoștința sabiei înmănușate a „rendőruului”, păzitorul ordinii ungurești.

Ce a urmat, se știe: perchezitii împreunate cu bătăi, schingiurii, arestări și deportări, în miez de noapte...

compusă din unul sau mai mulți funcționari ai corpului financiar, întocmesc un tablou de bunuri ale parohiilor, evaluându-le după cum cred Dlor, sfidând cu nepăsare realitatea. Și să nu se creadă că vorbim palavre: fiecare frate preot să judece, dacă evaluările de terenuri sau imobile corespund cu realitatea? Pământuri, cari, de zeci de ani, se vând cu 6 8000 Lei, onorata comisie de impunere, găsește că valorează 20.000 Lei; pădurea — care, în cele mai multe cazuri, — sau e absolut fără valoare, sau se întrebuințează pentru nevoile personalului bisericesc — deși prețul curent, absolut real, cu care se vinde e de 7-8000 Lei jugărul, comisiunea găsește că ar fi vrednică 50—60.000 Lei.

Apoi o mulțime de terenuri, cari nu mai produc, cari au fost cultivate oarecândva cu vie sau pomi, dar acum nu mai sunt cu viață, pomi, On. comisiune nu vrea să țină cont de declarațiile făcute de reprezentanții parohiilor, clasificându-le și evaluându-le, ca și când ar fi și acuma vii și grădini de pomi veritabile.

Incep apoi apelurile. Acestea costă parrale, drumuri la centru, pentru a sta în fața unei comisiuni de judecată. Și reprezentanții parohiilor merg totdeauna cu nădejdea, că se va afla o minte înțelegătoare, care să vadă cât de nedreaptă este această impunere. Insa nici acest „plan de judecată“, de cele mai multe ori, nu ține cont de ceea ce declară verbal, sau cu acte, cei chemați să-și susțină apelurile. Așa că se ajunge de nenumărate ori să se reducă acest echivalent, cu mai nimica toată. La anul viitor însă, comisiunea de impunere are grije să umfle din nou suma. Un caz: O parohie plătește impozite pentru o moșie 3500 Lei. E impusă la echivalent cu suma de Lei 7781, plus o amendă de Lei 3891, pentru că a făcut declarație „tardivă“ (vorba vine). Total Lei 15.172. Adăugați taxele comunale și de pază, și țineți minte că această moșie se arendează anual cu 9000 (zi nouă mii lei). Nu tinde această formă de impunere la distrugerea oricărei averi de-ale bisericilor? Adecă acea parohie trebuie să plătească de unde-i stă capul, pe lângă tot cât câștigă, încă 6172 Lei! — Se mai poate numi aceasta, rânduială și dreptate?

Venind Dumineca, după creștinescul obicei, merg la biserică se servesc. Intrăm în biserică fără sunet de ciopote, căci glasul lor amuțise, din ordin polițienesc. Oamenii rari, mai puțini ca ori când, nu cutezau să iasă din casă!...

Incep sf. slujbă. La prima cădelnițare, dând față cu credincioșii mei dragi — atunci am înțeles cu adevărat, în toată intensitatea ei, durerea sfâșietoare ce a cuprins inimile noastre...

Toți plângeau... bărbați, femei... copii! Revenit în ușa altarului, am putut îngâna doar atât: „*Dragii mei, astăzi nu spun predică. Ajunge această predică a lacrimilor! Ne-am înțeles mai bine ca ori când!*“

Da! într'adevăr a fost prima oară că n'am predicat, în pastorația mea de 30 ani, și totuși aceasta a fost cea mai impresionantă, dintre toate predicile câte am ținut până atunci...!

Era 15 Sept. 1940.

Cred însă cu toată puterea convingerii mele că bunul și dreptul Dumnezeu se va îndura, și voi mai ține o predică a lacrimilor, însă a lacrimilor de bucurie!...

pr. Petru Domșa

Și apoi evaluările cu totul fantastice. Eu cred că cea mai mare parte din parohii și-ar vinde bucuros toată averea, dacă domni de la impunere ar oferi prețul pe care-l fixează pentru calcularea acestui nenorocit de echivalent.

Se mai întâmplă și aceea, ca onorata comisie de apel să nu dea o sentință în scris, pentru a o putea ataca la o instanță superioară, ci simplaminte comunică agentului de urmărire, să se prezinte în parohia respectivă pentru a încasa echivalentul.

Și acest lucru se repetă în fiecare an. Toate stăruințele, toate argumentele, toate cheltuelile și drumurile nu au nici un efect, pentru că această comisiune de impunere, ori cea de judecată, în liniștea lor olimpiană, nu vreau să cunoască și să știe că parohiile plătesc impozite după averile lor, ca orice român: agricol, adiționale, drumuri, taxe comunale, etc. etc., și este profund nedrept, ca după acelaș pământ să se mai calculeze încă odată un impozit, chiar dacă l-ar chema „echivalent“.

Trebue să ne mirăm și să întrebăm pe Domni de mari, pentru cine e făcută legea timbrului, care la art. 16, paragraf 4) alineat b) prevede limpede, că bisericile sunt scutite de această năpastă de impozit, care desechilibrează în fiecare an sărmanele bugete ale parohiilor, dacă pe aici, pe țara Târnavelor, nu se aplică, sau se aplică de-andoaselea?

Poate ar fi necesar, ca în această chestiune, unde noi preoții, nu am putut obține mare lucru, și pentru a ne scuti de zâmbetele ironice ale celor cari „ne judecă“, însăși autoritatea superioară a bisericii să intervină la Minister, pentru ca să înceteze această anomalie, ca în acest județ să se plătească echivalente exorbitante, iar în altele să nici nu fie impuse bisericile. Credem că aceeași lege este pe tot teritoriul țării. Aici nu poate fi „chestie de interpretare“ (vorba unui membru din comisia de apel, din anul acesta).

Și... mi-se pare, avem și noi un jurisconsult pe lângă Sf. Mitropolie, care nu ar strica să se miște în această chestiune, căutând să impună interpretarea adecvată a legii. Altfel, această mascaradă, nu se mai termină niciodată.¹⁾

Pr. M. Socaciu

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Maramureșului a făcut mai nou următoarele schimbări în sânul clerului eparhial: *Patriciu Truțașiu* paroh-protopop în Baia Mare, a fost numit asesor consistorial, iar iar *Dr. Vasile Țiplea*, din Baia Mare III, a fost numit defensor matrimonial la Trib. matrim II instanță, eparhial. — Au fost trecuți la oficii și beneficii parohiale noi: *Petru Vlad*, dela Remetea la Iapa; *Ioan Cudan*, dela Șoimuș la Inău; *Petru Rusu*, dela Oar la Vetiș; *Gavril Zeican*, dela Sighet II (rutean) la Ruscova; *Mihail Maruscic*, dela Coștiui la Sighet II; *Iosif Pallai*, dela Crăciunești la Bercu; *Vasile Penzesu*, dela Berau la Crăciunești; *Romul Lemenyi*, dela Nicula la Cicărlău; *Cornel Bălan*, dela Motiș la Apateu; *Ioan Oșian*, dela Chilia la Asuajul de jos; *Mihail Pop*, dela Odoreu II la Doba. — Nou hirononiții *Vasile Trifu* și *Gheorghe Buzila*, au fost rânduiți la Călinești, respectiv Tur. — Au fost dimiși, pentru a putea trece în legăturile arhidiecezei de Alba Iulia și Făgăraș: *Ion Pușcașiu*, din Apateu și *Sabin Budu*, din Sat-Șugatag. — Pentru a putea trece în legăturile eparhiei de Lugoj: *Gheorghe Tohătanu*, din Vetiș și *Augustin Cergăi*, din Doba.

¹⁾ Preoții noștri din parohiile nedreptățite ar face bine dacă ar înainta Maimarilor Bisericești date precise și sigure, ca să se poată interveni deodată, pentru toate cazurile, la cei în drept și sigur că atunci s'ar vedea repede că nici pe Târnavă nu poate purcede nimeni ca în țara lui Creme ne (N. R.).

Tipografia Seminarului Blaj

Făgăduință frumoasă. Preoțimea română ortodoxă a Capitalei, drept răspuns la apelul gen. I. Antonescu făcut clerului, a trimis o scrisoare I. P. S. pâr. Patriarh, care, la rândul său, a adus la cunoștința Conducătorului Statului. Se declară solemn în acea scrisoare: „Înțelegem să rămânem numai ai altarelor, și să contribuim cu prețul vieții noastre, la opera de educație sufletească, conștiinții fiind că dacă familia, școala și Biserica nu sunt acum în sprijinul Statului, întregul neam este zdruncinat.“

Locale. Dumineca viitoare, a lăsatului de brânză, va predica în catedrală pâr. *Eugen Pop*, prof. de teologie.

Uzinele Malaxa au trecut în patrimoniul Statului. Deviza actualului regim este: Restituieți întregul. În uzinele Malaxa statul investise în capitaluri imense, și tot el reprezenta totalitatea comenzilor. (66,0° armament, 32,0° locomotive, automobile, toare, frâne și numai 2,0° particulari). Cu toate acestea conducerea de până aci a acestor uzine stăcea de la stat, ca procent de majorare, la o locomotivă 236 la sută față de valoarea de cost, la automotuară, remorci și reparațiuni, 302 la sută; la arcuri 1140 la sută; la frâne 806, iar la armament: 910 la sută. Așa arată raportul întocmit de Banca Națională. De-acum încolo aceste uzine sunt ale Statului și zor lucra pentru Stat, cu rentabilitate pentru Stat.

Bucuria cenușarilor e mare în Cehia și România. Aci, adecă, numărul celor incinerați e în continuă creștere. Așa, pe când în 1922 au fost 140 incinerați, anul trecut numărul lor, a crescut la 6.68. Numai în Praga au fost executate anul trecut 3375 incinerări. Administrația comunală, încurajată de acest record sinistru, se gândește acum serios să construiască noi crematorii.

Purificarea limbii italiene. S'au furișat și în limba italiană o mulțime de cuvinte streine și barbarisme. Italienilor luminați nu le place însă această impestrițare și schimonisire a graiului lor. De aceea s'a și format o comisiune pentru înlăturarea tuturor cuvintelor ce n'au ce căuta în limba italiană care comisiune s'a întrunit Luniă trecută la Academia Italiană, sub prezidiul d. Federzoni, pentru a lua la cunoștință programul lucrărilor ce-i vor fi încredințate. Să nu se uite că Italia e în plin război și o chestie ca cea menționată e socotită, și tuși, atât de însemnată încât allă neapărat de lipsă se ocupe de ea urgent.

Misionar asasinat. Agenția „Fides“ a primit acum de curând știrea că pâr. *Enric Bart*, de naț. francez, a fost ucis de bandiți în China la Maiu 1940. Numitul, vestitor al credinței deslășurătoare o activitate neobosită în prefectura apostolică de Tali, cu reședința la Talaba, isbutind să boteze cu o mie de păgâni. Având să se sfătuie cu marelui rinol vizitor la nouii creștini, a plecat la Fou-H dar a fost prins cu tovarășii săi cu tot în sa. Ama, din care bandiții au lăsat nedistruse trei ce i-au fost legate mâinile și picioarele între urletele apostrofări că umblă să încreștinească pe necredincioși, și după ce a fost răpus catihetel ce era lăsat preună cu dânsul, l-au împușcat și pe el, după ce au dat foc casei cu coperișul de paie, în care cenicul se svârcolia încă în durerile morții. Ves această a dus-o unul dintre cei ce isbutiseră să scape cu fuga.

† **Gabriela Ciortin**, născ. Sfârlea, vicepreședinta Reuniunii Mariane a Femeilor Române Unite Oradea, a trecut la cele veșnice în Tinca la 12 februarie 1941, în anul 48 al vieții și 26 al fericii sale căsătorii. — Facă-i domnul parte cu cei alți.

Administrația Centrală Capitulară Blaj

AVIZ

Cu data de 1 Aprilie 1941, se publică concurs pentru un post de morar la moșia sistematică a fondului Bazilitan. Doritorii a ocupa acest post, să-și înainteze cere însoțită de certificat de moralitate și acte doveditoare, că au mai lucrat în mori sistematice.

Cererile se primesc până la data de 1 Martie 1941. Angajarea se va face pe data de 1 Aprilie 1941.

Condițiunile de angajare se pot cunoaște la Administrația Centrală Capitulară.

Blaj, la 11 Februarie 1941

I. Bucur

Admin. morii fond. Bazilitan